

A nemi érés és a szerhasználat összefüggései

Németh Ágnes
Országos Gyermekegészségügyi
Intézet

Serdülőkor, növekedés, érés

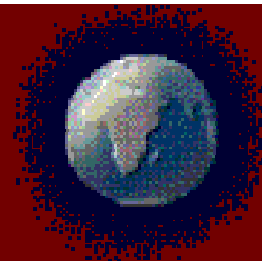
- Adoleszcencia: 10-21. életév
- Pubertás: 10-16. életév
- a legjelentősebb biológiai változások:
 - felgyorsult növekedés
 - nemi szervek érése, másodlagos nemi jellegek
 - testarányok megváltozása
 - testösszetétel megváltozása
 - idegrendszeri és hormonális működés átalakulása
- Cél : érettség strukturálisan és reprodukció
- Testi, értelmi, lelki, társas kapcsolati és viselkedésbeli változások

Serdülőkor, pubertás, szerfogyasztás

- A serdülőkor folyamán jelentősen nő mind a pszichoaktív szerek kipróbálóinak, mind a valamilyen rendszerességgel fogyasztók aránya
- A puberális fejlődés az életkor növekedésétől függetlenül is rizikófaktora a szerhasználatnak (Harrell és mtsai, 1998; Tschann és mtsai, 1994)
- Biológiai tényezők: testösszetételbeli, hormonális és idegrendszeri változások
- Pszichés tényezők: élménykeresés (Martin és mtsai, 2002; stressz, érzelmi, hangulati zavarok (Chassin és mtsai 1993, Simon és mtsai, 2003), testkép (Neumark-Sztainer és mtsai, 2006; Kaufman és Augustson, 2008)
- Szociális tényezők: szülőktől való függetlenedés, felnőtt-lét próbálgatása, kortárs kapcsolatok erősödése (Tschann és mtsai, 1994; Ge és mtsai, 2000)

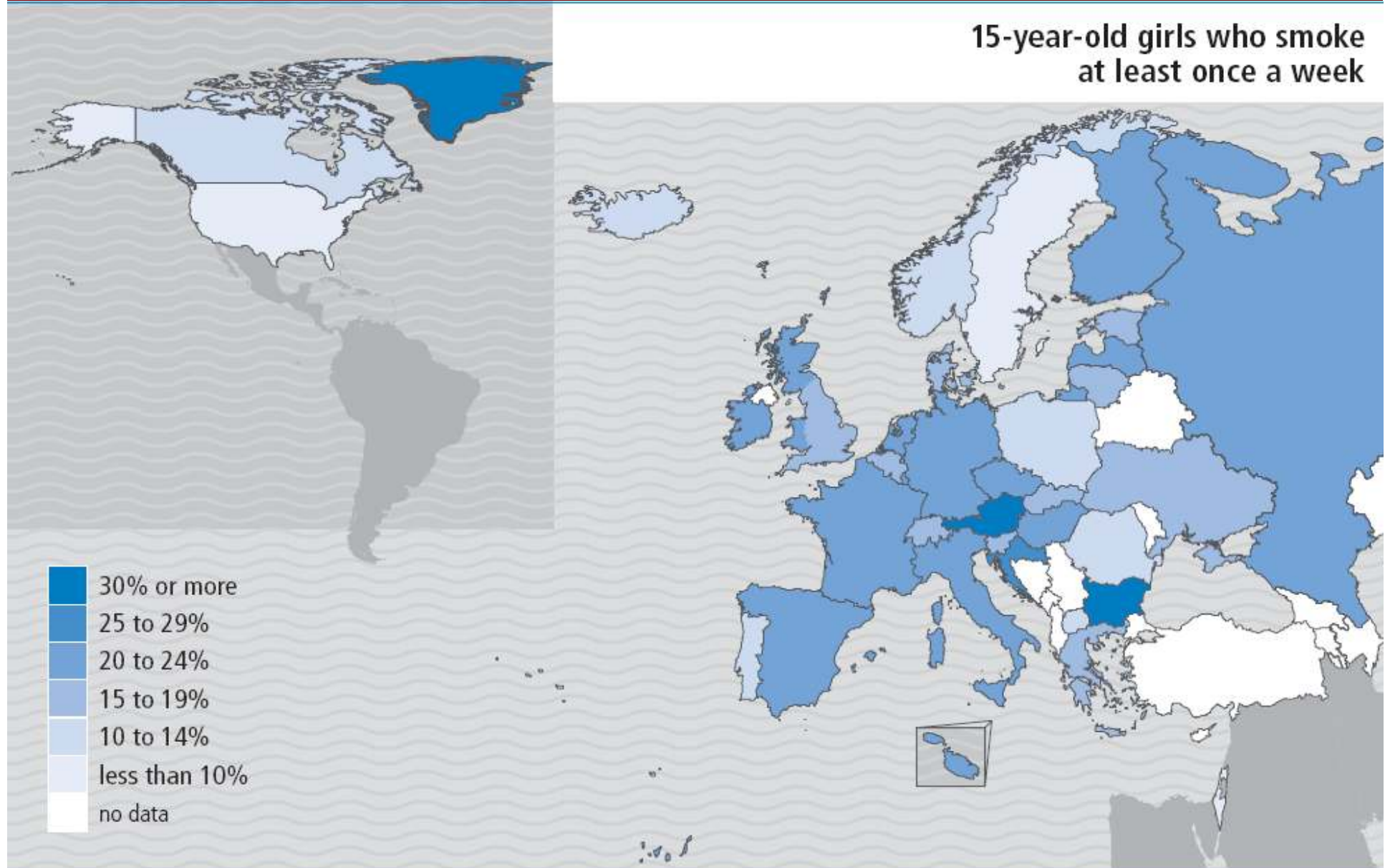
Iskoláskorú gyermekek egészségmagatartása kutatás

- nemzetközi kutatás: főként európai és észak-amerikai országok
- 4 évenként adatfelvétel
- utolsó felmérés: 2006
- országosan reprezentatív minta (> 5000)
- 11-17 éves korosztály
- név nélküli, önkitöltéses kérdőívek

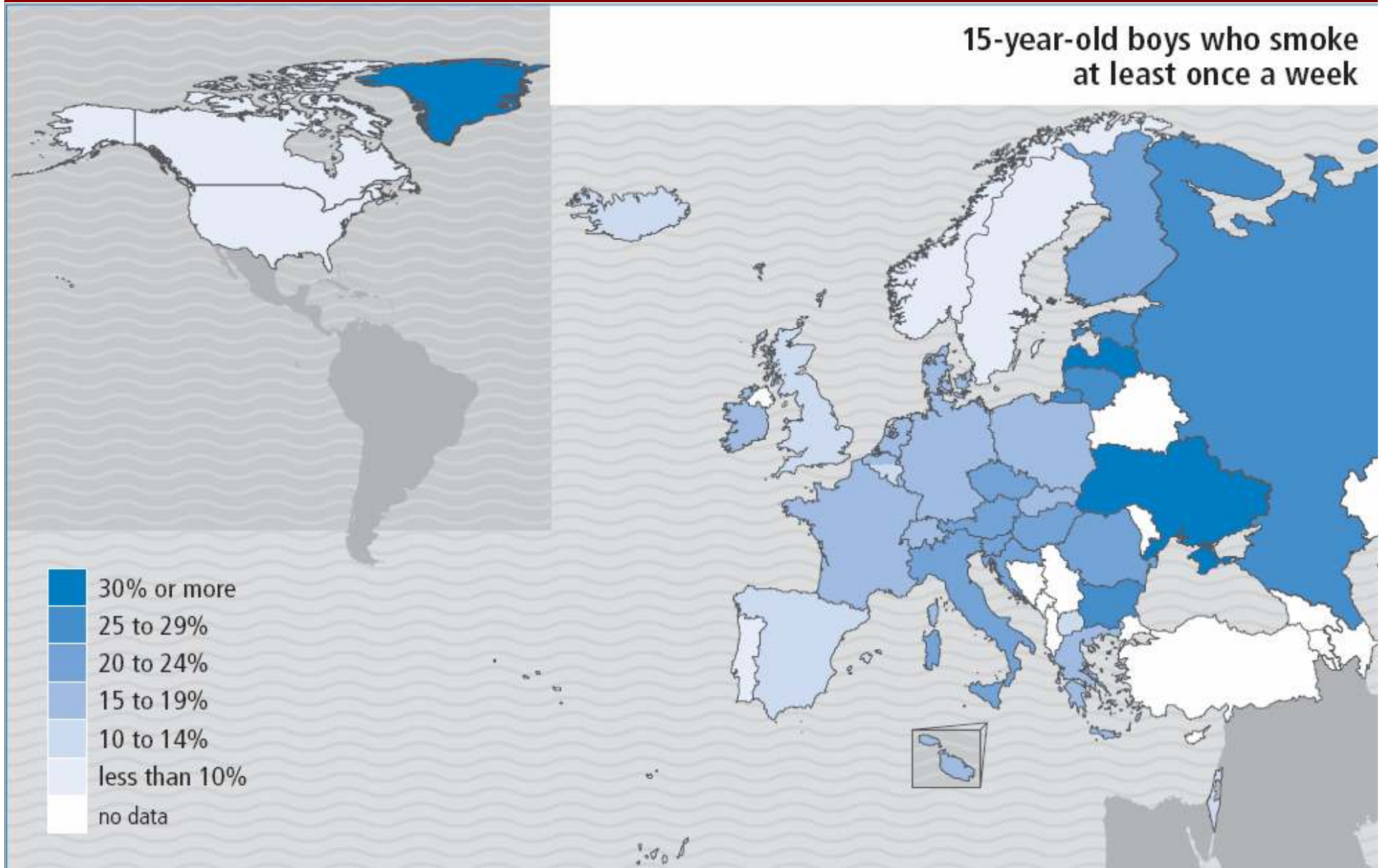
A legalább hetente dohányzó 15 éves lányok arányai 41 országban

15-year-old girls who smoke at least once a week

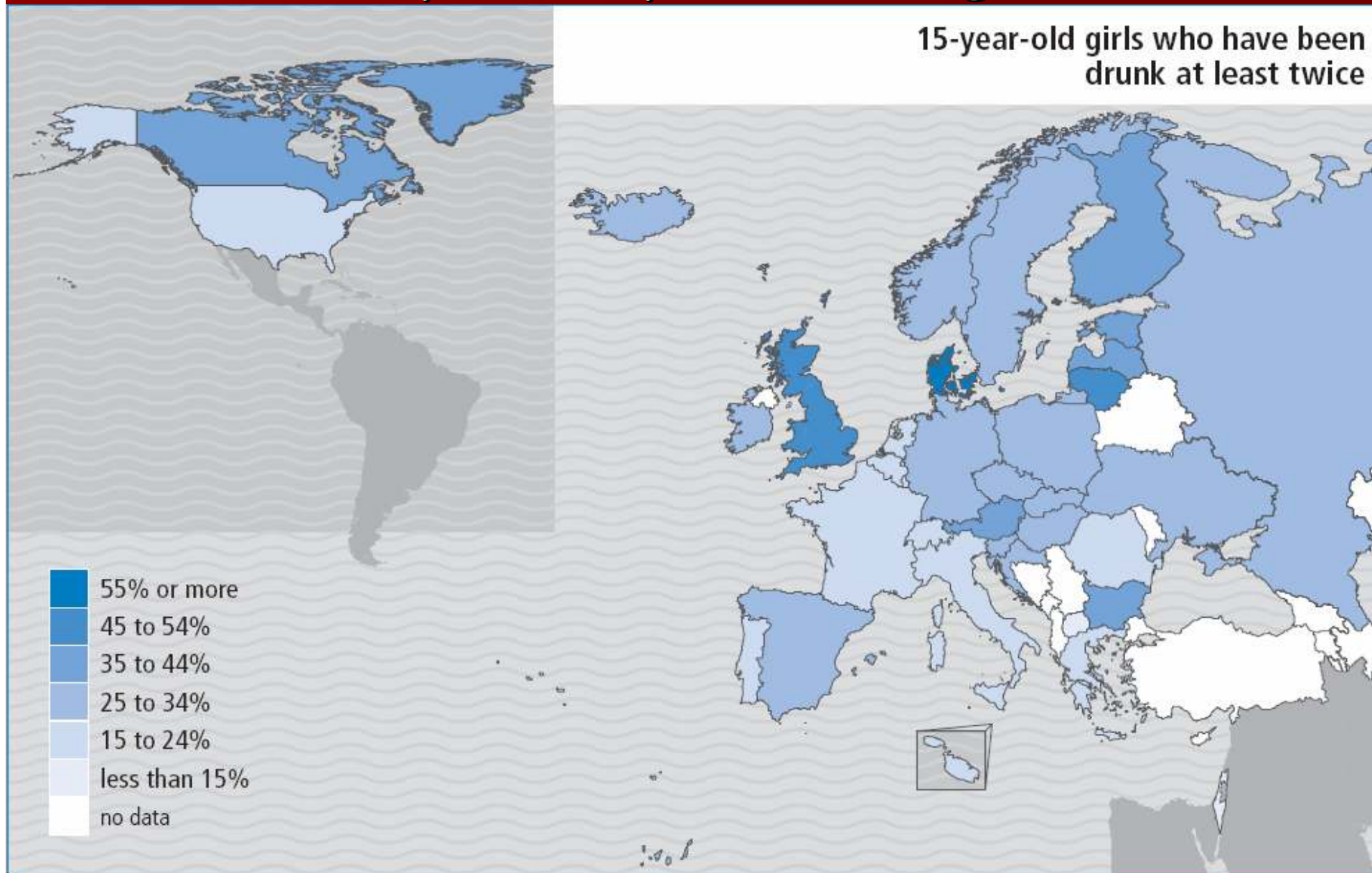
A legalább hetente dohányzó 15 éves fiúk arányai 41 országban

15-year-old boys who smoke
at least once a week

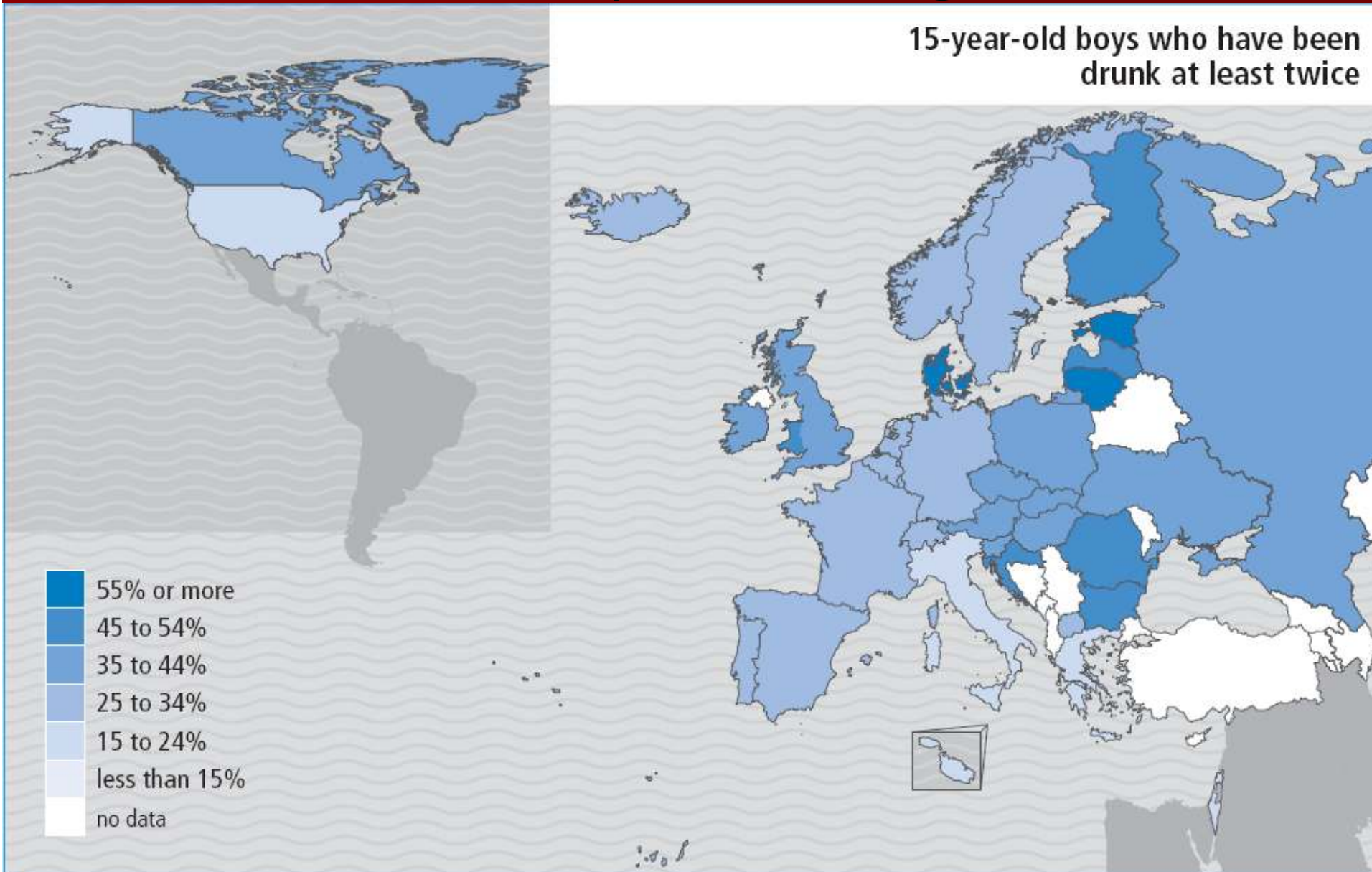
A legalább két részegségről beszámoló 15 éves lányok arányai 41 országban

15-year-old girls who have been drunk at least twice

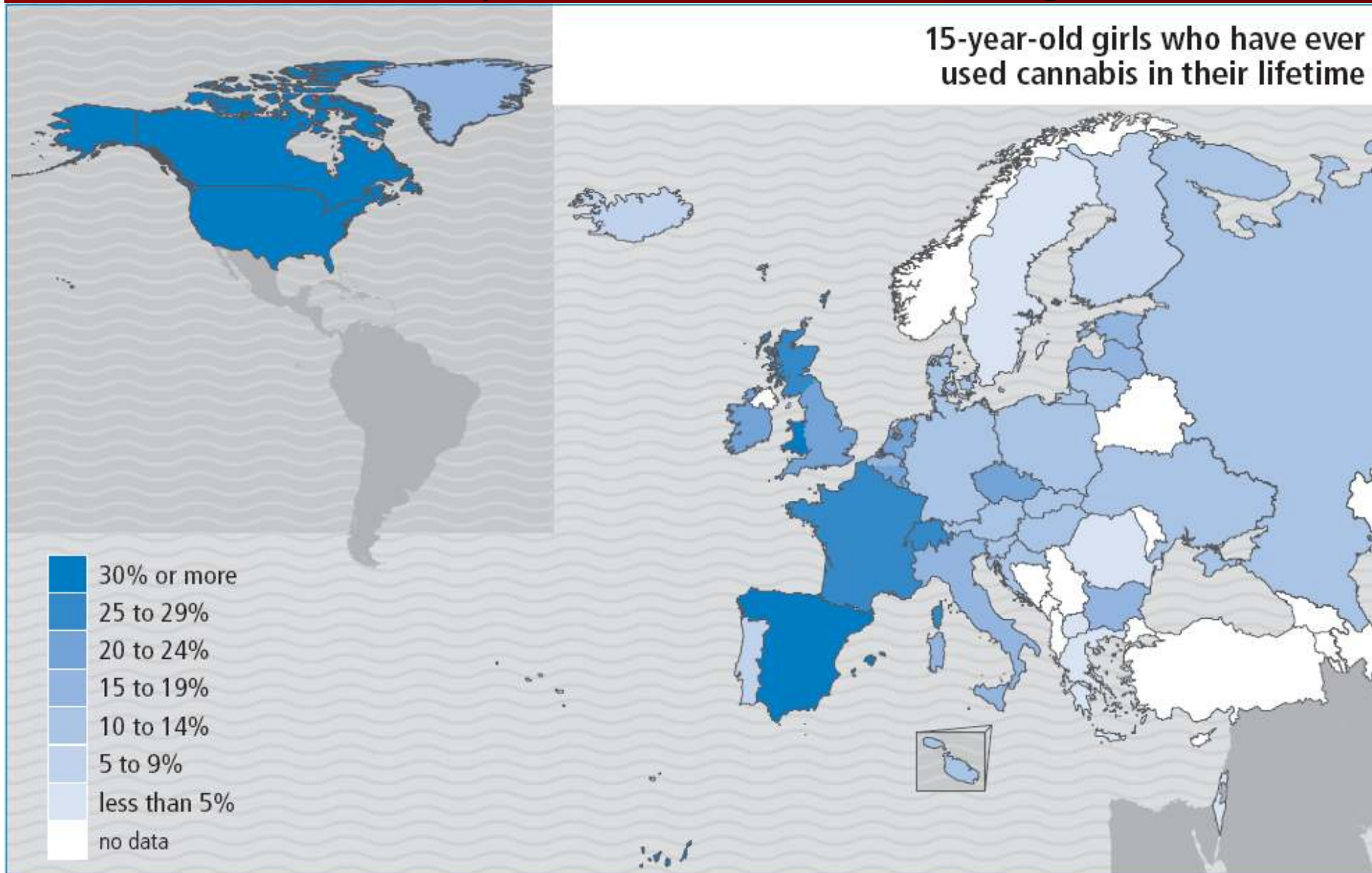
A legalább két részegségről beszámoló 15 éves fiúk arányai 41 országban

15-year-old boys who have been drunk at least twice

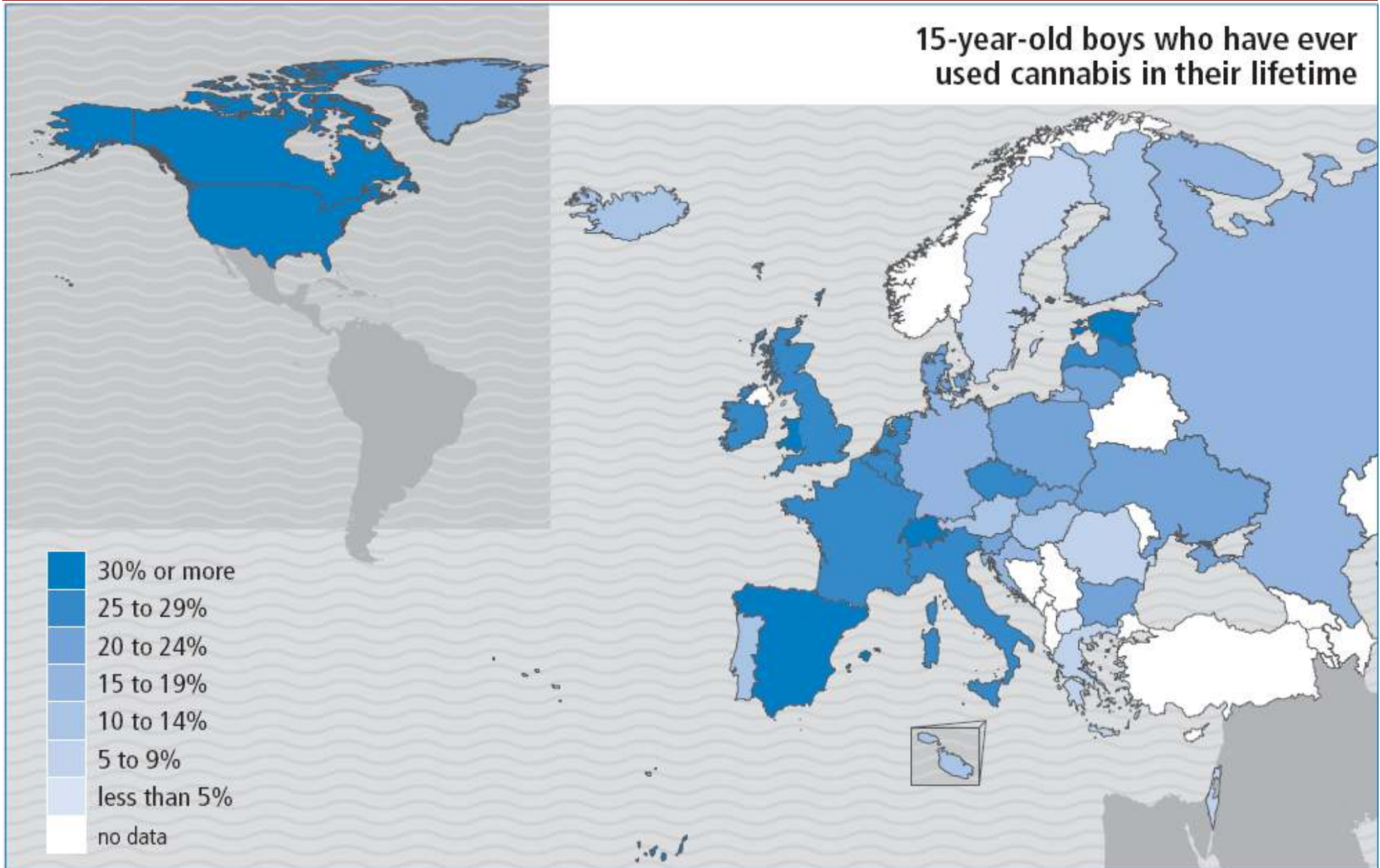
A kannabisz-származékok életprevalenciája 15 éves lányok körében 41 országban

15-year-old girls who have ever used cannabis in their lifetime

A kannabisz-származékok életprevalenciája 15 éves fiúk körében 41 országban

15-year-old boys who have ever used cannabis in their lifetime

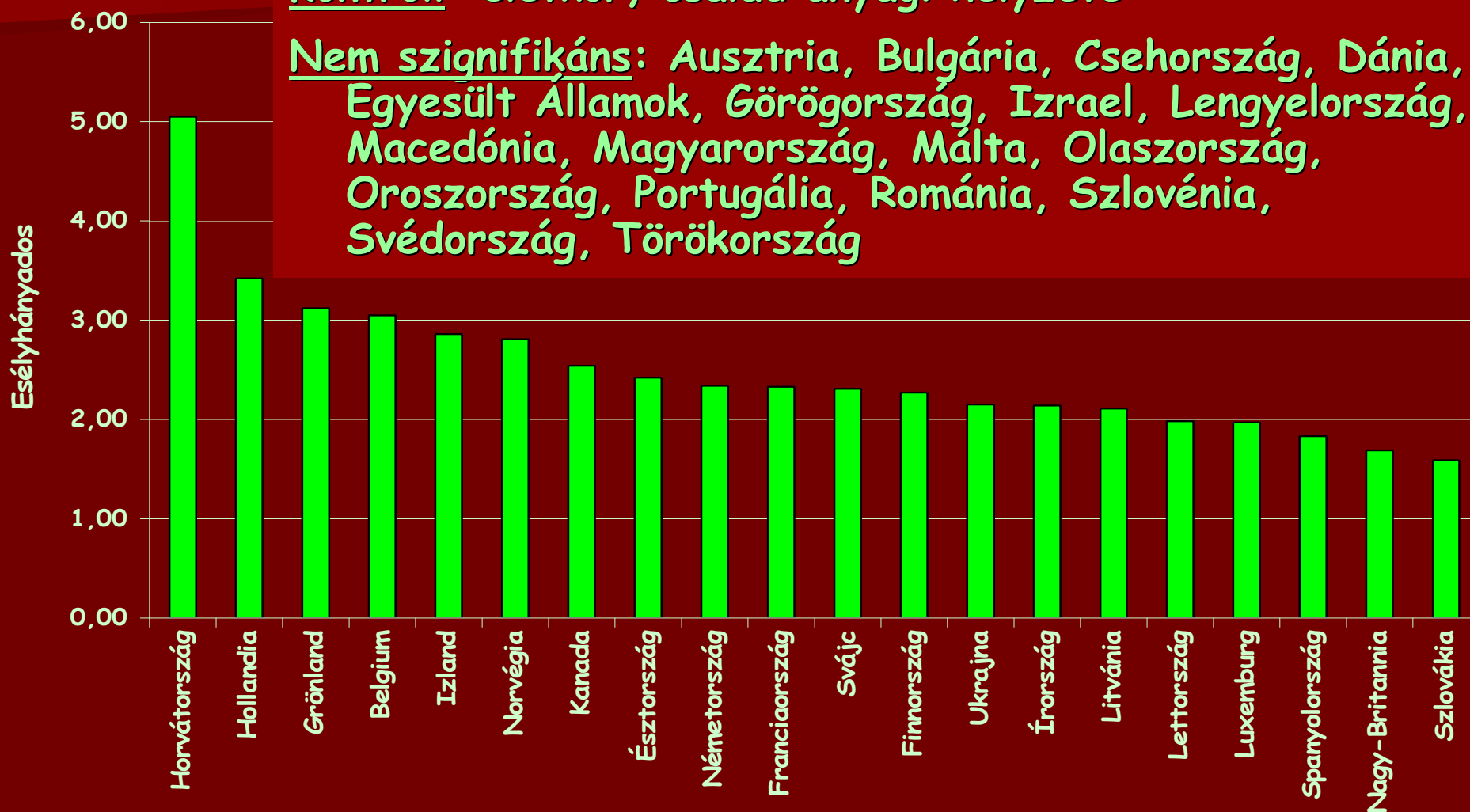
A dohányzás kipróbálásának esélynövekedése már menstruáló lányoknál 34 országban

A rendszeres dohányzás esélynövekedése már menstruáló lányoknál 20 országban

Kontroll: életkor, család anyagi helyzete

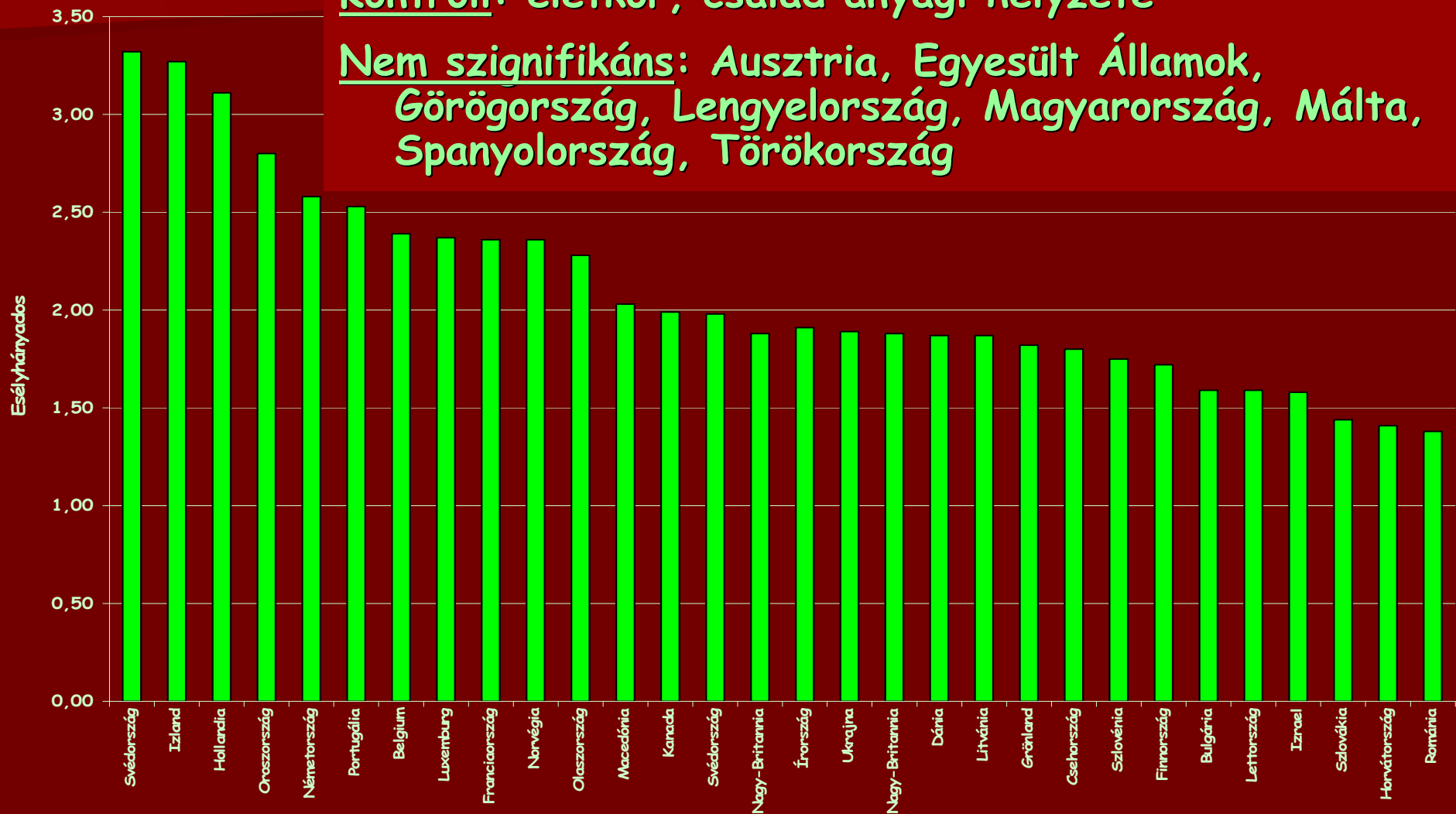
Nem szignifikáns: Ausztria, Bulgária, Csehország, Dánia, Egyesült Államok, Görögország, Izrael, Lengyelország, Macedónia, Magyarország, Málta, Olaszország, Oroszország, Portugália, Románia, Szlovénia, Svédország, Törökország

A részegség előfordulásának esélynövekedése már menstruáló lányoknál 30 országban

Kontroll: életkor, család anyagi helyzete

Nem szignifikáns: Ausztria, Egyesült Államok, Görögország, Lengyelország, Magyarország, Málta, Spanyolország, Törökország

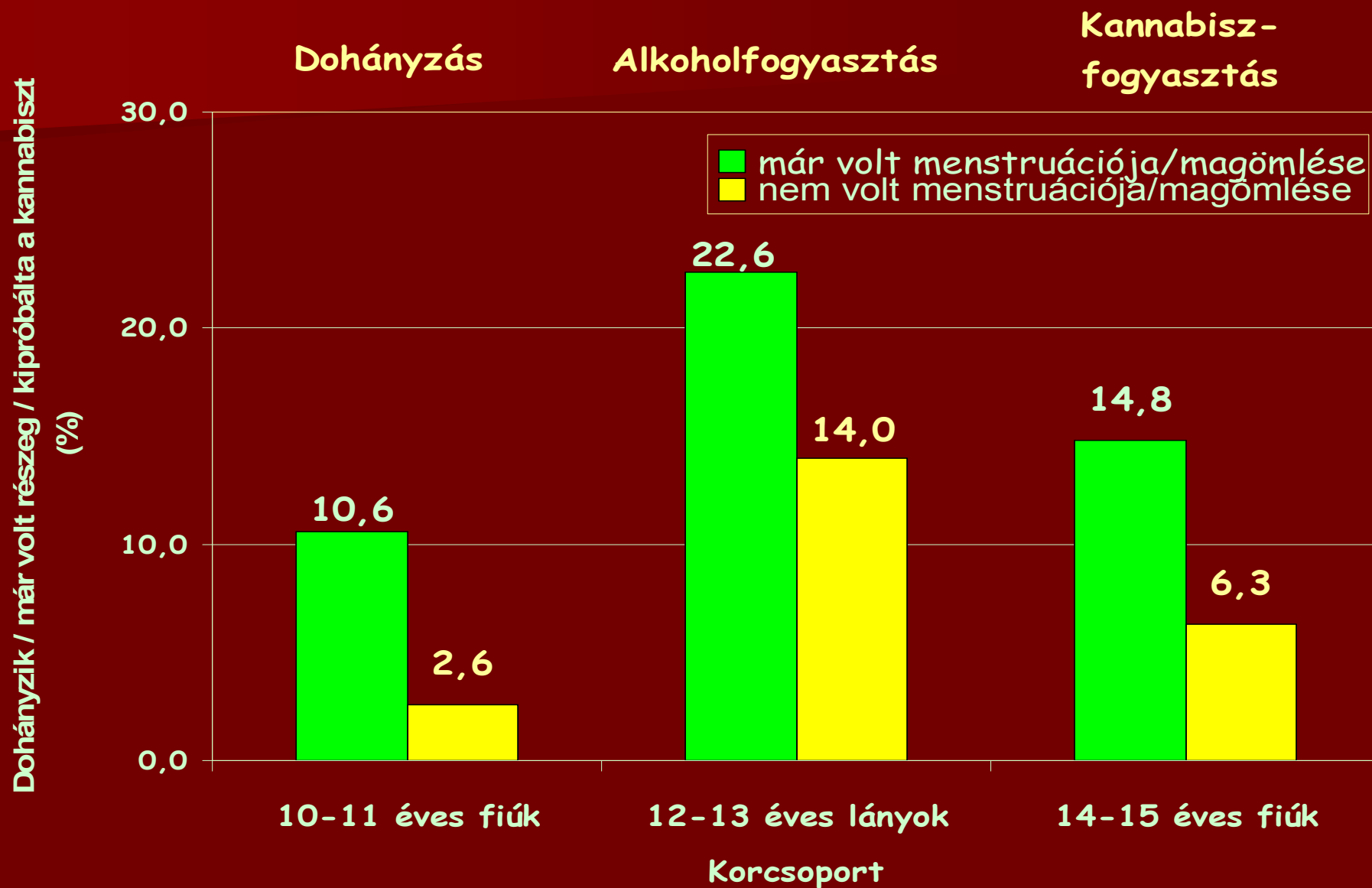

A nemi érés néhány mutatójának esélyhányadosai különböző szerfogyasztási változókra

	PDS	menarche/ spermarche
Dohányzás kipróbálása	1,86	3,05
Rendszeres dohányzás	1,55	3,34
Legalább két- szeri részegség	1,83	4,41
Kannabisz kipróbálása	1,75	1,94

Kontroll: nem, életkor, család anyagi helyzete

A pubertás és a szerfogyasztás kapcsolata

A nemi érés időzítése, érési típusok

- Befolyásoló tényezők: genetikai, társadalmi-gazdasági, családi kapcsolati háttér, táplálkozás, betegségek, stb.
- Adaptálódás, elméletek (deviancia-hipotézis, korai érés hipotézis, stressz-időszak hipotézis, Silbereisen és Kracke, 1997)
- A korai érés és a szerhasználat (Tschann és mtsai, 1994; Martin és mtsai, 2002; Jaarsveld és mtsai, 2007)
- Magyarázatok: társas kontextus, pszichés problémák
- Személyiségjellemzők, pubertás és szerhasználat (Markey és mtsai, 2003)

**Köszönöm
figyelmüket!**

**www.ogyei.hu
nagi@ogyei.hu**